

Digdirs foreløpige vurdering pr. 24.9.2021 om endring i Skate etter at Unit opphører

Bakgrunn

I brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) 6.1.2021 ble direktøren i Unit, Direktoratet for IKT og fellestjenester i høyere utdanning og forskning, oppnevnt som et av medlemmene i Skate for perioden 1.1.2021 til 31.12.2023. Tretten andre ble oppnevnt samtidig.

Kunnskapsdepartementet har i løpet av 2021 slått sammen direktorater og statlig eide aksjeselskaper innenfor høyere utdanning og kompetansepolitikk. Unit vil opphøre som direktorat ved årsskiftet 2021-2022. Det er derfor naturlig å vurdere ny oppnevning til Skate til erstatning for Unit for resten av gjeldende oppnevningsperiode frem til 31.12.2023.

Digdirs vurderingsgrunnlag

Digdirs foreløpige vurdering er basert på

- De vurderinger Digdir gjorde høsthalvåret 2020 i forkant av gjeldende oppnevninger til Skate for perioden 1.1.2021 til 31.12.2023.
- [Meld. St. 19 \(2020–2021\) Styring av statlige universiteter og høyskoler](#)
- Stortingsbehandlingen av Meld. St. 19 (2020–2021)
- Synspunkt innhentet fra Units direktør, herunder deler av utkast til virksomhets- og økonomiinstruks for Sikt, jf. denne Skate-sakens vedlegg 2
- [Virksomhets- og økonomiinstruks for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse](#)
- [Virksomhets- og økonomiinstruks for Utdanningsdirektoratet](#)

Endringene i kunnskapssektoren

I Meld. St. 19 (2020–2021) står det bl.a. følgende i kap. 4.5 *Sammenslåing av direktorater og statlig eide aksjeselskaper innenfor høyere utdanning og kompetansepolitikk*:

Regjeringen har besluttet å slå sammen flere virksomheter til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse med virkning fra 1. juli 2021. Units digitale tjenesteleveranser organiseres sammen med Uninett AS og deler av NSD i et eget tjenesteleveranseorgan, som etableres 1. januar 2022. Den faglige friheten, institusjonenes selvstyre og gjensidig tillit ligger til grunn for departementets styring av de statlige universitetene og høyskolene. Kunnskapsdepartementet skal fortsette å ha en god styringsdialog direkte med det enkelte universitet og den enkelte høyskole.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse etableres 1. juli 2021 gjennom en sammenslåing av Kompetanse Norge, Diku og deler av Unit. Direktoratet får også oppgaver fra NSD og NOKUT, i tillegg til tjenesten Universell som i dag er tilknyttet NTNU. Det sammenslåtte direktoratet skal rette seg mot å styrke studenters og voksnes kompetanse på alle utdanningsnivåer.

De digitale tjenesteleveransene til kunnskapssektoren skal også organiseres mer effektivt. En samordning av tjenesteleveransene skal gjøre det enklere å realisere felles strategier og mål, gi effektiv ressursbruk og gi bedre og mer sammenhengende tjenester for brukerne. De fleste av Units digitale tjenester vil bli lagt til tjenesteleveranseorganet, som vil bli etablert 1. januar 2022. Tjenesteleveranseorganet vil også omfatte Uninett og deler av NSDs oppgaver.

NOKUT vil videreføres som et selvstendig tilsyns- og akkrediteringsorgan. NOKUT vil bli berørt av omorganiseringen da oppgaver som ikke er direkte tilknyttet tilsyns- og akkrediteringsoppgavene, overføres til direktoratet.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, NOKUT og tjenesteleveranseorganet skal legge til rette for at universitetene og høyskolene skal lykkes med samfunnsoppdraget og bidra til at politikk gjennomføres.

Økonomi- og virksomhetsinstrukser for sentrale statlige enheter i kunnskapssektoren

Under følger utdrag fra virksomhets- og økonomiinstruks for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), utkast til føringer for Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, jf. vedlegg

2, samt utdrag fra virksomhets- og økonomiinstruks for Utdanningsdirektoratet (Udir). Sistnevnte tas med da Udirs rolle også er interessant mht. oppnevning av medlemmer i Skate fra kunnskapssektoren, selv om de ikke er omfattet av de endringer Kunnskapsdepartementet nå har gjort.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir):

- HK-dir er et ordinært bruttobudsjettet statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet.
- HK-dir har et helhetlig ansvar innenfor sitt sektorområde og skal jobbe selvstendig for å nå målene som settes i styringsdokumenter og -dialogen. Med sektorområde menes i denne sammenheng all opplæring og utdanning rettet mot voksne
- Direktoratet skal være faglig rådgiver og iverksette politikk, forvalte og utvikle virkemidler, og samordne aktører og tiltak på sine ansvarsområder.
- HK-dir skal samarbeide med andre direktorater og etater med tilgrensende fagområder, kommuner og fylkeskommuner, partene i arbeidslivet og med andre sentrale aktører.
- Direktoratets arbeid skal baseres på brukermedvirkning og samarbeid med utdannings- og opplæringstilbyderne, kommunene og fylkeskommunene, partene i arbeidslivet, representanter for studenter og deltakere, samt andre relevante aktører.
- Direktoratet skal forvalte regelverk og tilskuddsordninger, og være en pådriver for digitalisering, kvalitetsutvikling, internasjonalisering, integrering og inkludering.

Sikt .- Kunnskapssektorens tjenesteleverandør:

- Sikt skal være et nettobudsjettet forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet
- Sikt skal utvikle, forvalte og drifte digitale fellestjenester og infrastruktur, bidra til sikker digitalisering i Kunnskapssektoren og legger til rette for innovasjon.
- Sikt skal bidra til at virksomheter og brukere i kunnskapssektoren når sine mål.
- Sikt skal være en foretrukket leverandør og partner ved å levere gode og kostnadseffektive tjenester.
- Sikt skal levere en helhetlig og sammenhengende digital grunnmur for kunnskapssektoren og bidra til samarbeid på tvers av sektorer og landegrenser.
- Sikt skal levere tjenester som styrker kunnskapssektoren innen informasjonssikkerhet, personvern og håndtering av data.
- Sikt skal identifisere og forstå brukerbehov, være en pådriver for fellesløsninger og bidra til å realisere strategier og handlingsplaner.
- Sikt skal legge til rette for dataprodusenter og gjøre det enklere å dele og gjenbruke data og tjenester i kunnskapssektoren og i andre sektorer.
- Sikt skal bidra til økt innovasjon, raskere tjenesteutvikling og samfunnsnytte gjennom etablering av plattformer og infrastruktur for innhenting, registrering, sammenstilling og gjenbruk av data i et økosystem.
- Sikt skal være pådriver for et sikkert og sammenhengende digitalt økosystem, nasjonalt og internasjonalt.

Utdanningsdirektoratet (Udir)

- Direktoratet er et ordinært bruttobudsjettet statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet.
- Utdanningsdirektoratet har et overordnet ansvar for at utdanningspolitikken blir satt i verk i barnehage, grunnskole og videregående opplæring, slik at barn, ungdom og voksne får et likeverdig tilbud av høy kvalitet.
- Direktoratet er et myndighetsorgan og skal forvalte statlige juridiske og økonomiske styringsvirkemidler, analysere og vurdere tilstanden og utviklingen i sektoren på grunnlag av dokumentasjon, foreslå tiltak og være et utviklingsorgan som støtter, veileder og påvirker sektoren gjennom informasjon, strategier og ulike tiltak.
- Sørge for at det foreligger kunnskap (herunder statistikk) om barnehagen, grunnopplæringen og voksne i opplæring som er relevant både for politikktutforming, kompetanseutvikling og for praksis i barnehagen og grunnopplæringen, samt formidle denne.
- Dokumentere den digitale tilstanden i sektorene
- Utvikle og forvalte fellesløsninger for sektorene og arbeide med nasjonal og internasjonal standardisering innen utdanningsfeltet

Digdirs foreløpige vurdering om medlem i Skate etter Unit

Det ble høsthalvåret 2020 gjennomført en helhetlig vurdering av sammensetningen av Skate i den kommende tre-års perioden. Før Digdir sendte sitt forslag til KMD ble det innhente innspill fra Skate og departementene, samt forespurt KS om hvem som konkret burde oppnevnes fra kommunesektoren. Sistnevnte ble videreformidlet i Digdirs endelige forslag til KMD. KMD fulgte Digdirs forslag i departementets oppnevnelser til Skate for perioden 1.1.2021 til 31.12.2023.

I Digdirs forrige vurdering og forslag til KMD understreket vi at det var et viktig poeng at Skate ikke må bli for stort. I siste oppnevning fra KMD ble antall medlemmer i Skate økt til 14. Digdir mener nå som da at Skate ikke bør være større. Det gir maksimalt en ledig plass i Skate etter at Unit opphører som direktorat.

Digdir mener det ikke er naturlig å gjøre en ny helhetlig vurdering av sammensetningen av Skate midt i en oppnevningsperiode, men at vurderingen nå bør avgrenses til den statlige representasjonen i Skate fra Kunnskapssektoren etter at Unit opphører. Vi mener derfor at det i den videre prosessen frem mot Digdirs forslag til KMD også er naturlig å avgrense oss til innspill fra Skate og Kunnskapsdepartementet. En ny helhetlig vurdering av sammensetningen av Skate vil bli gjort høsthalvåret 2023 i forkant av neste oppnevningsperiode fra 1.1.2024.

I [Skates mandat](#) ligger det følgende føringer for hvem som kan bli medlemmer:

- Organet er sammensatt av toppledere fra offentlige virksomheter
- Toppledere i virksomheter med linjeansvar for nasjonale felleskomponenter er faste medlemmer av Skate. Det samme er en topplerrepresentant fra KS. I tillegg skal Skate bestå av toppledere fra et rullerende utvalg av tjenesteeiere i offentlig sektor. Minst en av disse tjenesteeierrepresentantene skal være en kommune.

Skates mandatet gir for øvrig føringer om Skates formål og oppgaver som påvirker hvem som bør oppnevnes som medlemmer, bl.a.:

- Skate skal være et strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ til Digitaliseringsdirektoratet og digitaliseringsministeren
- Skate skal medvirke til god måloppnåelse innenfor regjeringens it-politikk. Det innebærer at Skate skal bidra til en samordnet digitalisering av offentlig sektor som gir gevinster for innbyggerne, næringslivet, frivillig sektor, og offentlige virksomheter.
- Skate skal legge til grunn at brukerperspektivet står i sentrum for offentlig digitalisering. Skate skal i så måte ha et helhetlig perspektiv, som er bredere enn den enkelte Skate-virksomhet sitt samfunnsoppdrag.
- Skate skal ha en aktiv rolle i utvikling, gjennomføring og oppfølging av den til enhver tid gjeldende digitaliseringsstrategi for offentlig sektor.
- Skate skal gi råd og være en pådriver i saker som er viktig for tverrgående digitalisering og felles økosystem for nasjonal digital samhandling og tjenesteutvikling.

Gjennom direktorats- og virksomhetsendringene i kunnskapssektoren blir Unit sine myndighetsroller overført til det nye Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Etter det Digdir forstår vil HK-dir ha en tradisjonell direktoratsrolle som faglig rådgiver, pådriver og iverksetter av vedtatt politikk og som samordner av aktører inn mot all opplæring og utdanning for voksne.

Utdanningsdirektoratet (Udir) har slik vi forstår det en tilsvarende rolle inn mot barnehage, grunnskole og videregående opplæring. Udir har imidlertid et særskilt ansvar for IKT innen sin del av kunnskapssektoren, spesielt etter at Senter for IKT i utdanningen ble innlemmet i Udir 1.1.2018.

Både HK-dir og Udir vil etter det vi forstår være tjenesteeiere og på en god måte kunne være en representant for tjenesteeiere i kunnskapssektoren. Begge vil etter det vi forstår ha et helhetlig forvaltningsmessig ansvar, samtidig som de har et pådriveransvar for digitalisering innenfor sine deler av kunnskapssektoren. Ut fra Skates mandat vil derfor direktørene i begge disse direktoratene kunne være aktuelle kandidater som medlemmer i Skate som statlige representanter fra kunnskapssektoren.

Hoveddelen av Unit vil sammen med Uninett AS og hoveddelen av Norsk senter for forskingsdata (NSD) inngå i Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør. Selv om Sikt ikke vil ha en direktoratsrolle skal de være et forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet. Sikt skal også etter det vi forstår være tjenesteeier for en rekke fellesløsninger, plattformer og infrastruktur rette mot

digitaliseringen på sektornivå, være en pådriver for fellesløsninger og et sikkert og sammenhengende digitalt økosystem, og bidra til å realisere strategier og handlingsplaner. Det gjør også direktøren i Sikt til en aktuell kandidat som medlem i Skate.

Uavhengig av hvem av de tre kandidatene som utpekes som nytt medlem i Skate må det legges til grunn at de som Skate-medlem skal ha en god dialog med de to andre kandidatene i kunnskapssektoren. Tilsvarende dialog i egen sektor er lagt til grunn for flere av dagens Skate-medlemmer.

For de to direktoratene er pådriverrollen innen digitalisering bare en del av en stor og helhetlig forvaltningsmessig oppgaveportefølje. Samtidig kan det synes som om Udir har et noe større ansvar for IKT-løsninger enn HK-dir.

Sikt er spisset inn mot digitalisering og etablert av Kunnskapsdepartementet for å gjøre det enklere å realisere felles strategier og mål, gi effektiv ressursbruk og gi bedre og mer sammenhengende tjenester for brukerne. Selv om Sikt ved etableringen vil ha hovedtyngden inn mot høyere utdanning og forskning, vil de med overføringen av Uninett få ansvar for å levere Feide som autentiseringsløsningen til den kommunale skolesektoren. Digdir har også forstått det slik at det er et ønske fra KS og Udir at man ser på en utvidelse av fellesløsningene mot skolesektoren ved etablering av Sikt.

Vi har også merket oss at Sikt vil være et nettobudsjettert forvaltningsorgan. Vi ser ikke spesielle utfordringer ved dette inn mot Skates rolle, men tror det kan gi nyttige erfaringer inn i Skates arbeid som strategisk samarbeidsråd og rådgivende organ til Digitaliseringsdirektoratet og digitaliseringsministeren.

Etter en totalvurdering av det kunnskapsgrunnlag Digdir nå har er vår foreløpige vurdering at direktøren i Sikt er den sterkeste kandidaten som nytt medlem i Skate fra kunnskapssektoren. Vi legger da spesiell vekt på Kunnskapsdepartementets formål med etableringen av Sikt, spissingen av oppgavene inn mot digitalisering og Sicts rolle i digitaliseringsarbeidet inn mot både HK-dir, Udir og andre virksomheter i kunnskapssektoren.

Før Digdir konkluderer og gir vår endelige anbefaling til KMD ønsker vi å avstemme vår forståelse over med Kunnskapsdepartementet og få deres innspill til hvem som bør oppnevnes som Skate-medlem fra kunnskapssektoren etter Unit.